

ת"פ 33514/01/20 - אורי חי נגד מדינת ישראל, משטרת ישראל, שלוחת תביעות רמלה

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 33514-01-20 מדינת ישראל נ' אורי חי

בפני כבוד השופט, סגן הנשיאה מנחם מזרחי
הנאשם: אורי חי
באמצעות ב"כ עוה"ד גל וולף
נגד
המאשימה: מדינת ישראל
משטרת ישראל
שלוחת תביעות רמלה
באמצעות ב"כ עוה"ד יסמין נוי

החלטה

בקשה לביטול כתב-האישום נוכח טענה לקיומה של הגנה מן הצדק לפי סעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב) תשמ"ב - 1982.

א. כתב-האישום:

הנאשם מואשם בעבירת **איומים** לפי סעיף 192 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

בהתאם לעובדות כתב-האישום, ביום 12.8.19, הגיע הנאשם לבניין עיריית רמלה, בכדי להתלונן על דו"ח חניה שקיבל.

בכתב-האישום נטען, שבנסיבות בהן שהו מר מיכאל וידל ראש העיר ("המתלונן") ומר רונן עזריה מנכ"ל העירייה (רונן"), ניגש הנאשם אל המתלונן והחל לצעוק, לקלל ולאיים באומרו: "אני אראה לך מה זה... אתה מתנקם בי... אתה רושם לי דו"חות והנה שלחת לי דו"ח עכשיו", תוך שהוא נצמד לגופו של המתלונן למרחק נשימה.

מתוך חשש לתקיפה אפשרית מצד הנאשם, עמד רונן כחוצץ בין הנאשם למתלונן, הפריד בגופו ומנע מהנאשם להמשיך ולהתקרב למתלונן.

ב. טענות הצדדים:

הנאשם הציג טענה מקדמית, שלפיה יש לבטל את כתב-האישום בשל כך שהגשתו או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית.

טענתו של הנאשם היא כי מדובר בעבירת איומים בהתנהגות בלבד, עבירה מסוג עוון, כאשר הנאשם בעל עבר פלילי, אך ישן מאוד ובמצבים שכאלו נערך הליך של הסדר מותנה בהתאם להנחיית היועץ המשפטי לממשלה שמספרה 4.3042.

על כן טוען הנאשם לאכיפה בררנית המצדיקה ביטול כתב-האישום וצירף פסיקה (במ/1) כדוגמא לכתב-אישום, שהועבר להסדר מותנה - באותו מקרה של עבירת איומים ועבירת תקיפה סתם כאשר האיום היה באמצעות חשיפת אקדח שהחזיק על גופו על אדם שחזר אחר בת זוגו.

מנגד המאשימה טוענת, כי בחינת קיומו של הסדר מותנה נעשית במספר פרמטרים: נסיבות אישיות, נסיבות ביצוע העבירה ותוצאותיה, התנהגות החשוד לפני ביצוע העבירה ולאחריה ועוד, ולאחר שנבחנו פרמטרים אלו המסקנה שהתקבלה הייתה כי מקרה זה אינו מתאים להסדר מותנה.

בנוסף, המאשימה טוענת, כי במסגרת הודעתו במשטרה טען המתלונן כי הנאשם "כבר הרבה זמן מקלל אותי ברחוב ויורק על הרצפה שאני עובר באוטו ומסתכל עליי במבטים מאיימים". כמו כן עלה מהודעתו, כי לאחר האירוע, הנאשם התבקש מספר פעמים לצאת מן המקום כאשר כל פעם חזר ולא אפשרו לו להיכנס.

יתרה מכך, המתלונן סיפר בהודעתו על אירוע נוסף שבו חשש מהנאשם ורון סיפר, כי כמעט בכל יום הנאשם מגיע לעירייה, מגדף ומקלל את ראש העיר.

עוד נטען כי הנאשם בחקירה המשטרתית לא נטל אחריות על מעשיו והכחיש את המיוחס לו, שלחובתו 62 תיקים סגורים וביניהם 20 הרשעות קודמות כאשר האחרונה בהן בשנת 1999, כאשר אחת מהן היא הרשעה בעבירת סחר בסמים בגינה נדון ל- 60 חודשי מאסר.

אף אחד מהצדדים לא צירף את גיליון ההרשעות הקודמות של הנאשם.

הנאשם לא צירף לבקשתו כל מסמך אחר או אסמכתא שיתמכו בטענותיו.

המאשימה לא צירפה העתק של הודעת המתלונן במשטרה על מנת להוכיח טענותיה.

ג. דין:

דוקטרינת ההגנה מן הצדק התפתחה במשפט הישראלי לאורך שנים רבות.

ההגנה מן הצדק הינה הגנה בעלת רקמה פתוחה, המהווה כלי משפטי, שבאמצעותו יכול בית-המשפט לעכב הליך פלילי המתנהל בפניו, לבטלו או אף להביא לזיכוי הנאשם והכל אם נתקיימו טעמים שונים הקשורים להליך הפלילי ואשר המשותף לכולם הוא קיומו של פגם קשה, אשר נפל בהליך הפלילי ואשר הופך אותו להליך בלתי ראוי ואת הרשעת הנאשם או את המשך ההליך הפלילי נגדו לבלתי הוגנים ובלתי צודקים.

במשפט הישראלי, הוכרה ההגנה תחילה באמרות אגב (ע"פ 244/73 **רבר נגד מדינת ישראל**, פ"ד כח (1) 798: ע"פ 450/77 **בעל טכסא נגד מדינת ישראל**, פ"ד לב (2) 152).

לאחר מכן, בע"פ 2910/94 **ארנסט יפת נגד מדינת ישראל**, [פורסם בנבו] תק-על 96 (1) 199 נקבע המבחן הבא:

"קבלתה של תורת ההשתק אל תוך המשפט הפלילי באמצעות העיקרון הידוע של "הגנה מן הצדק"...נשענת על **סמכותו הטבועה של בית המשפט לבטל אישום העומד בסתירה לעקרונות של צדק והגינות משפטית**. לבית המשפט במדינת ישראל שיקול דעת לעכב הליכים כשאין באפשרותו להעניק לנאשם משפטו הוגן ו/או משיש בניהול המשפט משום פגיעה בחוש הצדק וההגינות, כפי שבית המשפט רואה אותו. המבחן הקובע כפי שאני רואה לאמצו, הוא **מבחן ה"התנהגות הבלתי נסבלת של הרשות"**, היינו, **התנהגות שערורייתית, שיש בה משום רדיפה, דיכוי והתעמרות הנאשם...המדובר במקרים בהם המצפון מזדעזע ותחושת הצדק האוניברסלית נכנעת, דבר שבית המשפט עומד פעור פה מולו ואין הדעת יכולה לסובלו**. ברי כי טענה כזו תעלה במקרים נדירים ביותר, ואין להעלותה כדבר שבשגרה ובענייני דיומא סתם. חשיבותה של טענת ההשתק הפלילי למקרים בהם התנהגות הרשות הייתה כה מקוממת עד כי אי אפשר להרשיע אדם, כשמי שמעמידו לדין הוא שהביאו לכלל מעשה".

בהמשך נקבע בבג"צ 1563/96 **עו"ד מרדכי כץ נגד היועץ המשפטי לממשלה**, [פורסם בנבו] תק-על 97 (2) 700, תוך הכרה ברורה בקיומה של הגנה מן הצדק:

"לנוכח דברים ברורים אלה, שוב אין מקום לוויכוח בדבר עצם קליטתה של הדוקטרינה של "הגנה מן הצדק" במשפט הפלילי הישראלי, מכוחה של ההלכה הפסוקה ושוב אין מחלוקת, כי בנסיבות חריגות, בהן מגיעה התנהגות הרשות כדי **"התנהגות בלתי נסבלת"** במשמעות האמורה, רשאי בית המשפט, מכוח סמכותו הטבועה, לבטל את כתב האישום".

וכן:

"קביעת קיומה של "מניעות" כאמור בפניה לבג"צ - בשלב שלפני הגשת כתב אישום - מחייבת קיומה של תשתית

עובדתית ברורה וחד משמעית, שאינה מצריכה הבאת ראיות והערכתן, ואשר **ממנה עולה כפורחת אותה מידה, קיצונית של "שערורייתיות" המצדיקה עשיית שימוש בסמכותו האמורה**. רק בנסיבות כאלה, יש מקום לבחינת שיקול דעתו של היועץ המשפטי לממשלה, לפני הגשת כתב האישום, כאשר ההוא דוחה בקשה להימנע מהגשתו בשל התנהגות "שערורייתית" של הרשות: כאשר בדרך כלל, תידון טענה של "הגנה-מן-הצדק" כטענת "הגנה" - להבדיל מבסיס ל"מניעות" - במהלכו של הדיון הפלילי בפני הערכאה הדיונית".

בהמשך, הוצג מבחן גמיש ורחב יותר בע"פ 4855/02 **מדינת ישראל נגד בורוביץ**, פ"ד נט (6) 776, שבמסגרתו בוחנים קיומה של "**הפגיעה הממשית בתחושת הצדק וההגינות**", תוך ביקורת מעשי המאשימה, אך תוך איזון בין מגוון ערכים אחרים.

נפסק, כי המבחן הוא **תלת-שלבי**: תחילה בוחנים את הפגמים שנפלו בהליך ואת עוצמתם, אחר, את השאלה האם על אף הפגמים הללו, יש בהמשך ההליך הפלילי משום פגיעה בתחושת הצדק וההגינות ובשלב השלישי נערך איזון בין השיקולים העומדים ביסוד ההליך הפלילי לבין הפגמים שנפלו בהליך, נוכח מגוון רחב של שיקולים, ומתקבלת החלטה.

ברע"פ 1611/16 **מדינת ישראל נגד יוסי יוסף ורדי** [פורסם בנבו] (31.10.18) נקבע כי עקרון ההגנה מן הצדק חל גם על מקרים בהם האפליה היא פרי מעשה רשלנות או טעות בשיקול דעת מצד הרשות, כלומר מקרים של אכיפה מפלה שלא מתוך כוונת זדון או שרירות מכוונת ומתוך שיקולים זרים.

בית-המשפט קבע כי בטענת "אכיפה בררנית" אין הכרח לקיומו של רכיב רצוני-מכוון, או מניע פסול, לפעולתה של הרשות, וישנם מקרים שבהם הרשות מתוך שגיאה מפלה בין אנשים, אף שלא במכוון.

נקבע כי הפעלת העיקרון במקרים מעין אלו תעשה רק במקרים חריגים בהם האפליה היא משמעותית, הפוגעת בעקרונות צדק והגינות משפטית.

עוד נקבע כי ניתן לראות במחדלי הרשות או במעשיה הרשלניים, ורק המהותיים שבהם, משום "פגם" שיש בו כדי לפתוח את שערי המבחן התלת-שלבי שנקבע בפרשת בורוביץ: "גם במצבים אלה יש לחלק במידת האחריות שיש לייחס לרשויות - בין מקרים בהם אי העמדה לדין נבעה מרשלנות של הרשויות לבין מקרים בהם סדרי עדיפויות, שיקולי תקציב, או כוח אדם הם שהביאו לתוצאה המפלה, כמו גם מקרים בהם מאמצייה הכנים של הרשויות להביא לדין את הגורמים המעורבים לא נשאו פרי" (פסקה 65). כלומר, אין זה מן ההכרח כי הפליה בהעמדה לדין תעשה כתולדה של כוונת מכוון, אלא לעיתים מחדלי הרשות, אף בתום לב, עשויים להוביל לביטול כתב האישום או לסעד מתאים אחר.

לעניין **הנחיית היועץ המשפטי לממשלה שמספרה 4.3042**: ההנחיה קובעת כי הסדר מותנה יכול להיערך במקרה ובו העבירה המיוחסת לחשוד היא עבירת עוון קלה, שבוצעה בנסיבות מקלות וביניהן: נסיבות אישיות של החשוד (לרבות היעדרו של עבר פלילי לחשוד, נסיבות חיים קשות, התנהגותו החיובית בתרומה לחברה ועוד), נסיבות ביצוע העבירה (האם זהו מעשה חד פעמי, מה הביא אותו לביצוע המעשה, חלופה הזמן וכו'), תוצאות העבירה, התנהלות החשוד לאחר

ביצוע העבירה (שיתוף פעולה עם רשויות החוק, הודאת החשוד ונטילת אחריות, חרטה, מאמצים לתיקון התוצאות שגרם ועוד) וכן נסיבות מקלות אחרות.

האם הגשת כתב-האישום נגד הנאשם בעבירת איומים יחידה, שבוצעה בדרך של התנהגות בעיקרה, כאשר לחובת הנאשם עבר פלילי ישן ולא ממך העניין, עומדת בסתירה מהותית לעקרונות צדק והגינות משפטית ?

סבורני שהתשובה היא בשלילה.

באתי אל המסקנה, כי במקרה זה לא התקיים המבחן שנקבע בפסיקה להתגבשותה של ההגנה מן הצדק, וזאת מן הנימוקים הבאים:

ראשית, אמנם לנאשם עבר פלילי ישן, יתכן שבחלקו או במלואו גם אינו רלוונטי למיוחס לו בתיק זה, ואולם כפי שנמסר המתלון בעדותו מסר, כי זו אינה הפעם הראשונה שהנאשם גורם לו לחשש כלשהו.

שנית, על אף שהעבירה המיוחסת לנאשם ברובה היא בדרך של התנהגות, בכתב-האישום נטען גם כי הנאשם אמר, באזני העד רונן, כי "אני אראה לך מה זה" עד כדי כך שרונן הרגיש צורך לעמוד כחוצץ בין הנאשם למתלון על מנת למנוע פגיעה אפשרית במתלון.

שלישית, נמסר כי הנאשם לא הודה בחקירתו והתנער מאחריות, ובמצב דברים זה המקרה אינו תואם את הנוהל, שקובע כי על הנאשם ליטול אחריות על מעשיו על מנת שתיקו יועבר להליך של הסדר מותנה.

רביעית, בחינת הנחיית היועץ המשפטי לממשלה ויישומה על מקרנו מלמדת, כי המאשימה לא שגתה כאשר קבעה כי המקרה אינו מתאים להליך של הסדר מותנה.

חמישית, הפסק שאותו צירף בא-כוח הנאשם לטיעוניו מתייחס למקרה חמור בהרבה, שם הייתה חשיפת אקדח כאיום, אך לא ניתן לדעת מהם הנסיבות האישיות של העושה שם, האם הודה בביצוע העבירה בחקירתו אם לאו, מה היו תוצאות המעשה, ועוד כהנה וכהנה שאלות ללא מענה. מעבר לכך, לא ניתן ללמוד על הכלל מדוגמא אחת בלבד.

בית-המשפט, במסגרת טענה להגנה מן הצדק, לא ישמש כ"תובע על" הבוחן את הקרביים של שיקול הדעת של המאשימה בהחלטתה להגיש כתב-אישום ואולם במצב הדברים שנטען בפניי אני מוצא כי המאשימה פעלה כשורה.

מדובר בהחלטה על פתיחה בחקירה או על הגשת כתב-אישום, שהן החלטות המצויות בליבת שיקול הדעת של המאשימה והתערבות בשיקול דעתה ראוי שייעשה במשורה, בזהירות ועל דרך הצמצום.

ד. תוצאה:

מכל האמור לעיל, אני דוחה את הבקשה לביטול כתב-האישום מפאת קיומה של הגנה מן הצדק.

הנאשם ישיב לאשמה בדיון הקרוב.

ניתנה היום, כ"ט תמוז תש"פ, 21 יולי 2020, בהעדר הצדדים.